חודש בחודשו

בְטאון "**גבורת מרדכי**" בית כנסת ומרכז קהילתי תורני

בס"ד י"ז אדר א - תשפ"ב // גיליון **293** // רח' הרצוג 32 גבעתיים // gvuratm@gmail.com // www.gvurat-m.org

עורך: אילן אחיטוב **חברי מערכת:** רחל גיא, אראלה נאור, אלדן מידן, איילת סקסטין, בקי באומל ///// **צילום:** חברי הקהילה ///// **עיצוב:** אורלי אליאס

בין רבנות ראשית לשירותי דת

- הרב אברהם וסרמן -

גם מי שאיננו מומחה ללשון מבחין מיד בפער העצום בין שני המושגים המרכיבים את נושא המאמר: הראשון - מבטא הנהגה וכבוד, השני מבטא שימושיות אופציונאלית וחסרת מעמד. בשורות הבאות אבהיר את הרקע והמשמעות לשני קטבים אלה.

ישיבת מועצת הרבנות הראשית בראשות הרבנים הרצוג וניסים *צילום: משה פרידן, לע"מ*

את מרכזיות הסנהדרין בתקומת ישראל בארצו ביטא הראי"ה קוק עוד בהיותו רבה של בויסק, עם כינוס הקונגרס הציוני הראשון (1898). כבר אז הגדיר כי כשנשוב לארצנו "ראשית חובתנו תהיה לכונן מרכז הדת, וראש לכולם סנהדרין גדולה שממנה תצא תורה והוראה לכל ישראל... וזה הוא דבר נעלה מכל ספק, שגם החופשים בדעות יודו כי צריך לאומה מרכז הדת ובפרט לעמנו שהתורה היא חיי רוחנו". הייתה זו הגדרת מטרת-על לשיבת ציון החדשה.

אמנם בפועל סבר כי אין אנו ראויים כיום להקמת סנהדרין. אך יחד עם זאת, יש להקים בי"ד גדול מקובל על כל האומה. עם הזמן, כשמעמדו יתבסס, יוכל לגשת לחידוש הסמיכה. משם תצמח אח"כ הסנהדרין.

לא ייפלא אם כן, כי הקמת הרבנות הראשית הייתה אחת המטרות החשובות של תנועת "דגל ירושלים", שאותה הקים בסמוך להצהרת בלפור, במטרה להוביל את תחיית הקודש. יד-ההשגחה העליונה התגלתה בהזדמנות שנקרתה לפני הראי"ה, כשהממשל הבריטי עצמו רצה בכינונה של רבנות ראשית, כהנהגה דתית מרכזית ליישוב היהודי. בנאומו בועידת ההקמה של הרבנות, תיאר הראי"ה את התחייה הלאומית בתור מי שעוסקת בהעלאת גידים ובשר על העצמות היבשות של האומה, ואת הקמת הרבנות בתור "קריאה אל הרוח". כלומר, לפי "חזון העצמות היבשות", בספר יחזקאל, הרבנות אחראית להשיב את הנשמה לגוף המתרקם!

לכן, מטרתו לא הצטמצמה ברבנות לארץ ישראל, והוא שאף שתהא זו רבנות לכלל העולם היהודי. לפי הצעתו, ההסתדרות הכללית של הרבנות תמנה שבעים ואחד חברים, בדומה לסנהדרין. לפי תכניתו, ברבנות הראשית צריכים להיות גדולי ישראל החשובים ביותר, שיהוו את הסמכות הרוחנית וההלכתית על העם היהודי בעולם כולו! הוא מסתייג מהגדרת סנהדרין לבית הדין הזה. אך מכלל הדברים שכתב עולה שהוא עושה את המקסימום האפשרי באותו שלב כדי להכין את הקרקע לסנהדרין.

השמאל הרדיקלי דרש להחרים את הבחירות לרבנות, מכיון שהנציב לא התייעץ עם הוועד הלאומי. לעומת זאת, השמאלנים המתונים - אותם ייצג ההיסטוריון יוסף קלויזנר - טענו שהם מעוניינים בתחיית היהדות אבל לא באפוטרופסות היהדות על החיים, ולקיים חברה חילונית "משוחררת מכבלי המסורת והדת". לכן דרשו שהגוף שיוקם יתן "שירותי דת" למעוניינים אך לא תהיה לו סמכות על כלל היהודים.

על טענה זו השיב הראי"ה:

"היהדות היא האידיאל של האומה כולה. מעולם לא חשבתי ולא עלה על דעתי דבר שלטון הרבנות על כל החלקים החילוניים שלנו. כוונתי לאידיאל של היהדות שהרבנים הם נושאיו - שהוא יהיה המשפיע על כל חיינו... אני שואף לאותו היום שבו תתגדל ותתרומם קרן היהדות הרוחנית האידיאלית כמו שהייתה בתקופת הנביאים ואז ממילא ילך כח הקדושה ויתפוס את כל חלקי החיים החילוניים באהבת רעים ובחיבה פנימית טבעית הנובעת מעומק הנשמה הישראלית המשותפת לכל בני ישראל."

הראי"ה דרש עצמאות מוחלטת לרבנות הראשית, ואת ניהולה תכנן לתת בידי אותו גוף גדול של שבעים ואחד. ועידת הייסוד

המשך בעמ' 2 »

בין רבנות ראשית לשירותי דת/

המשך מעמ' 1 »

התכנסה ביום י"ד באדר א', וויכוחים סוערים ליוו אותה. החריף שבהם - דרישות נציגי הציבור החילוני למנות נציגים משלהם במועצת הרבנות הראשית, ושהיא לא תתערב בחיי הרוח והחברה, של הפרט והכלל, ביישוב היהודי בארץ. דרישות אלו נדחו בתקיפות רבה על ידי הראי"ה, שראה בכך פגיעה בסמכותה של הרבנות הראשית, האמורה להשפיע על כל תחומי החיים. בפועל, לאחר משא-ומתן מורכב, הגוף שהוקם היה שונה מזה שעליו דיבר הראי"ה. לא היו בו שבעים ואחד רבנים, והוא כלל גם יועצים חילוניים, אמנם ללא סמכויות.

קשיים רבים עמדו בפני הרבנות הראשית בהגשמת החזון. ממשלת המנדט, שהכירה ברבנות הראשית כמוסד הראשון של היישוב בארץ, חזרה בה מהבטחותיה וקיצצה בסמכויותיה. הנהגת היישוב החילונית לא ראתה בעין יפה את מעורבותה מעבר לענייני דת והלכה. העדה החרדית ו"אגודת ישראל" דרשו מממשלת המנדט הכרה כקהילה נפרדת, וקיבלו זאת. התנגדותם המוחלטת להתדיין בבתי הדין שפעלו מכוח סמכותה של הרבנות הראשית פגעה באחדות המחנה הדתי, שהיה אז הרוב הגדול של היהודים בארץ ישראל, והורידה את ערכה של הרבנות הראשית. כדי לא להיות תלוי בחילונים, נמנעה הרבנות הראשית מלקבל תמיכה כלכלית מהמוסדות הציוניים, ונזקקה לתומכים שונים. תנועת 'דגל ירושלים', שהייתה מתוכננת להיות הגורם הציבורי העצמאי שגם יתמוך כלכלית ברבנות הראשית - לא הצליחה להתבסס, ובפועל סבלה הרבנות ממחסור כרוני בכסף, מה שמנע ממנה יכולת פעילות נרחבת. רק לאחר פטירתו של הראי"ה הסכימה הרבנות הראשית לקבל תקציב מהמוסדות הלאומים, ובכך להגביל את כוחה ועצמאותה. למרות הקשיים הרבים, מבית ומחוץ, פעל הראי"ה כרב ראשי ללא ליאות בארגונה ובביסוסה של הרבנות הראשית, וגם הקשיים לא מנעו ממנו להמשיך ולטוות את החזון. תפיסתו את מוסד הרבנות כמנהיג האומה באה לידי ביטוי בכמה פרשיות סוערות בחיי היישוב. כך, בקריאה לעזרה ע"י מברקים ששיגר לעולם בזמן מאורעות תרפ"ט, תוך שהוא עוקף את הצנזורה הבריטית, ואשר פעלו לעצירתם. כך גם בעמידתו האיתנה בפרשת הכותל, אשר בלמה את כוונת ראשי הוועד הלאומי מלהכריז כי הכותל שייך למוסלמים וכי ליהודים יש בו רק זכות תפילה.

מאז עברו 101 שנה, ונראה שדבר לא השתנה, לפחות בכל הנוגע למאבקים סביב מעמדה ותפקידה של הרבנות הראשית לישראל. ■

אהרון סינגר ז"ל — צילום: מהאלבום המשפחתי

לראות בטוב העם ולראות בטוב הארץ

דברים לזכר אהרון סינגר ז"ל

- מאת בנו, ארי סינגר -

בשבוע האחרון לחייו, כשאבא כבר היה חלש והיה לו קשה לדבר, הוא שאל אותי "מה המצב"? לא היה ברור לי האם הוא שואל על עצמו, עלי או על המצב בעולם? עניתי לו מה שהוא היה נוהג לענות עשרות פעמים ששאלו אותו "על המצב" בארץ: "המצב היום של היהודים בארץ ישראל הוא הרבה יותר טוב ממה שהיה לפני 70 שנה". אבא חייך, עשה סימן של לייק - ואמר "תעריכו". אבא תמיד לימד אותנו לראות בטוב העם ולראות בטוב הארץ.

אבא נולד בשנת 1935 באנטוורפן, בלגיה. בשנות השואה ברחה המשפחה מבלגיה לצרפת ומשם לשווייץ, שם הפרידו אותו מהוריו ושמו אותו ב-kinderhiem (בית ילדים). אבא היה מספר שלפני שהגיעו לשווייץ בשנת 1942, כשהיה בן 7, נודע לסבתא שבלילה יאספו את כל הילדים היהודים. היא תיאמה עם השכנה הגויה שאם יבואו לקחת אותו הוא יקפוץ מהחלון וירוץ לבית השכנה, הדלת תהיה פתוחה והוא יתחבא בבית השכנה. המשטרה הצרפתית הגיעה בלילה, הוא קפץ מהחלון הגיע לשכנה... והדלת היתה נעולה. הוא הקיש בדלת אך הדלת נשארה נעולה. בתושיה של שורד הוא ראה בחצר הבית אסם, נכנס לשם, התחבא בתוך ערימה של פחמים עד הבוקר, ואף על פי שהשוטרים הצרפתים פתחו את הדלת לחפש אותו, לא הצליחו למצוא אותו. אבא זכה בחיים.

יתכן שאז גמלה בו הידיעה שדלתות חו"ל סופן להינעל במוקדם או במאוחר ועדיפים שערי ארץ ישראל הפתוחים. לאחר המלחמה המשפחה שוב התאחדה והצליחו לקבל סרטיפיקט לעלות לארץ. המשפחה לא הצליחה להיקלט בארץ ובשנת 1952 ירדה לאנגליה ומשם חזרה לבלגיה. כל חייו רצה אבא לגור בארץ ישראל. לפני שהציע נישואין לאמא אחד התנאים היה שבעתיד הם יעלו לארץ, אבל לפני כן רצה לוודא שיהיה לו מספיק כסף להיקלט בארץ ולהצליח במקום שאביו נכשל.

בקיץ 1973 הגשים אבא את חלומו ועלה לארץ. כדי שהקליטה תצליח הוא קנה דירה בטבנקין עוד בארה"ב כדי שלא נצטרך ללכת למעון עולים. הוא הסביר לנו שאנחנו עולים כדי להישאר: לא פיילוט, לא שנת ניסיון - עולים for good!

ארץ ישראל נקנתה על ידו ביסורים קטנים וביסורים גדולים. ביסורים קטנים של סגירת עסק בארה"ב והתחלה כמעט מאפס בישראל, וביסורים גדולים של אבא ששכל את בנו, יעקב אחינו, שנהרג בצבא בתאונה מבצעית. אבא היה טיפוס שמח עם חוש הומור ויידיש משובחים. הוא היה לרבים כתובת ליעוץ או לעזרה, ועם זאת הסתכל על כולם בגובה העיניים, אפילו בביישנות מסויימת. אבל היו שני דברים שהיו יכולים להוציא אותו משלוותו: הראשון, כשעושים עוול ופוגעים בפרנסה של יהודי, והשני, כשמוציאים את דיבת הארץ רעה.

אבא היה מדבר על כך שאנחנו נמצאים "בשעת רצון", שהקב"ה מאיר לנו פנים גם אם יש נסיגות מפעם לפעם. לבנים ולנכדים אבא חיבר עולם של גלות עם עולם של גאולה: על הפסוק "ודם עבדיו יקום ונקם ישיב לצריו וכפר אדמתו עמו" מפרש רש"י: "ויפייס אדמתו ועמו על הצרות שעברו עליהם שעשה להם האויב". את ה"נקמה" שמופיעה בתחילת הפסוק הוא פירש מלשון קימה וקוממיות. אבא ראה בקוממיות ישראל את הנקמה הגדולה ביותר באלו שניסו ומנסים להכחידנו. בכל חתונה של נכד, בית חדש שנבנה, סיום קורס בצבא, היה מתמוגג מנחת ורואה בזה ניצחון אישי על מי שניסה לקחת אותו להשמדה כילד בן 7 בכפר קטן בצרפת.

בע"ה נמשיך ללכת לאורו, לראות בטוב העם ולראות בטוב הארץ.

תהא נשמתו צרורה בצרור החיים. ■

סיפורים מוזרים שנראים כדמיוניים

שיחה עם יוסי ארגמן לרגל צאת ספרו "נשף המסכות"

- רחל גיא -

יוסי ארגמן הוא חבר ותיק בקהילה, והיה עורכו הראשי של ביטאון זה. בעבר היה עורך עיתון "במחנה". בזמן מלחמת יום כיפור, מכיוון שהיה דובר רוסית (מצרך נדיר באותם ימים), שירת במילואים ביחידת 8200.

במהלך השנים כתב מספר ספרים, רובם בנושאי ביטחון ומודיעין. שניים מהם היו לרבי מכר: "זה היה סודי ביותר" ו"מלחמת הצללים". לאחרונה ראה אור, בהוצאת משרד הביטחון ומודן, ספר חדש שלו, שעליו עבד מספר שנים, ושמו "נשף המסכות". בספר מסכם יוסי שיחות רבות עם סמי מוריה ז"ל - איש רב עלילות שהיה בכיר מאוד בשב"כ ובמוסד. את הקשר לסמי יצר בעקבות ראיון עם ראש הממשלה יצחק שמיר. יוסי קרא בדיוק סיפור מעניין על קצין SS גרמני, שהגיע ארצה כשהוא מתחזה ליהודי בזרם הפליטים אחרי מלחמת העולם השנייה, והפך לקצין בצה"ל, עד שנחשד, סולק מהצבא ועזב לאירופה. "לאחר שראיינתי את יצחק שמיר שאלתי את עזריאל נבו - מזכירו הצבאי - איך אוכל לקבל פרטים על הסיפור", מסביר יוסי. "הוא הבטיח לברר, ואחרי מספר ימים קיבלתי טלפון מגורם בשב"כ שהציע לי לפגוש את סמי מוריה. מה רבה הייתה ההפתעה כשניתנה לי כתובתו - הרצוג 7, גבעתיים. התברר שראיתי את האיש בשכונה פעמים אחדות, אבל לא ידעתי מי הוא ומה סיפור חייו".

סיפור קטן משלי: מייק (בן זוגי), שהכיר את סמי היטב, פגש אותו מצלם עיתונים ומסמכים בחנות של בועז. כשסמי סיים ויצא, אמר מייק לבועז: זה איש מיוחד מאוד. בועז ענה: הוא מספר סיפורים מוזרים שנראים כדמיוניים. מייק השיב לו: הכל אמת. דמותו של סמי כאדם מבוגר ולא מרשים ממבט ראשון הטעתה מאוד, וייתכן שזו גם גדולתו. רק בסרטים ג'יימס בונד נראה כמו שון קונרי.

יוסי ממשיך ומספר שמצא בסמי אדם נחמד וידידותי. סמי אכן סיפר לו איך משך לארץ מצרפת את אותו קצין SS, אולריך שנפט. בישראל נודע ששנפט התנדב לספק למצרים מידע על ישראל. סמי נשלח לפתות אותו לבוא ארצה. תוך שהוא מתחזה לקצין מודיעין עיראקי, שכנע אותו סמי "לרגל לטובת העיראקים". לקח זמן רב והרבה פגישות עד שהאיש השתכנע, משהגיע, כמובן נעצר מיד. מאוחר יותר נשפט ל-7 שנות מאסר.

השיחות עם סמי גלשו לנושאים רבים ויוסי הבין שהאיש כקופסא סגורה המכילה אינסוף סיפורים מרתקים מראשית שירות הביטחון ועד להקמת המוסד. סמי היה ראש שלוחת המוסד בפריז כשש שנים והפעיל סוכנים במדינות רבות. כהדגמה ליכולותיו סיפר סמי: "ביקשתי מקצ"א (קצין איסוף במוסד) שייצור קשר עם הרמטכ"ל הסורי שישב במסעדה בלונדון". כשמספר אנשים ניסו ולא הצליחו, סמי הדגים להם "יצירת מגע". הוא עבר ליד השולחן ו"בטעות" שפך על האיש קנקן מים. במבטא עיראקי כבד ביקש סליחה והתנצלות כשהוא מציע לתת את המעיל לניקוי ולפצות אותו וכך יצר קשר ראשוני. מאוחר יותר התברר שהקצין נזרק משורות הצבא ולא היה טעם לפתח את הקשר.

בילדותו בעיראק התייתם סמי בגיל צעיר מאוד ונאלץ לפרנס את משפחתו. אחרי הלימודים בבית הספר קנה דברי סדקית ומכר אותם בערב לזונות היהודיות שהתגוררו בסביבה. כשהתבגר עסק בהברחות ולאחר מכן החל בפעילות במחתרת הציונית. כאחד מראשי המחתרת ארגן מסעות ארצה דרך המדבר להעלאת היהודים. הוא עצמו הגיע בדרך זו יחד עם 77 עולים.

כשעלה ארצה והוא כבן 20 זומן לבית קפה ביפו, ליד ככר השעון. שם פגש אותו איסר הראל (שהיה ממונה על השב"כ והמוסד). איסר אמר לו: אני יודע עליך הכל, רק רציתי לדעת איך אתה נראה. כך החלו שנות פעילותו הארוכות בשירות הביטחון. הוא מונה מיד לניהול המחלקה למלחמה בריגול הערבי. באותה תקופה נקלטו לשירות הרבה יוצאי ארצות ערב ובעיקר עיראק. סמי ארגן להם קורסים לתיקון המבטא הערבי למבטא פלסטיני וכן שיעורים להכרת מנהגי דת מוסלמים. המטרה הייתה להכשיר אותם כמסתערבים במרכזים ערביים, תוך התנתקות מוחלטת מהמשפחה והחברים. 10 בחורים התנדבו למשימה וחיו תחת כיסוי פלסטיני מושלם במשך כ-10 שנים. חלקם התחתנו עם נשים ערביות והקימו משפחות. בתום התקופה נוצרו בעיות רבות וסיפורים אישיים לא פשוטים. כפי שמפורט בספר בהרחבה, חלקם ניסו לגייר את הנשים, אולם ללא הצלחה.

סמי הסתובב חופשי בארצות ערב כמקומי, וביכולותיו הצליח להערים על השלטונות. בשנות ה-50 יצא ללבנון ולסוריה כדי לנסות לסייע בהעלאת היהודים משם. בביירות פגש את ראש שירות הביטחון הלבנוני. האיש היה בקשר עם גורמים ישראליים במסגרת דיוני שביתת הנשק אחרי מלחמת העצמאות. הוא הופתע מאוד כשסמי הופיע במשרדו ומסר לו דרישת שלום מידידים. הוא הזהיר אותו מאוד מנסיעה לסוריה ובכלל מנסיעות בארצות ערב. למרות זאת סמי המשיך ונסע גם לדמשק, שם חיפש את היהודי שהיה אחראי על העלייה. כשפגש אותו, היה האדם מפוחד מאוד. אחרי שלוש פגישות איתו הבין סמי שהאיש לא מוכן לחזור לפעילות מחתרתית.

את אשתו הכיר סמי עוד בפעילותו במחתרת העיראקית, והם נישאו בארץ. הוא דיבר עליה בהערכה רבה, כאישה אמיצה ונחושה שליוותה אותו בדרכו המקצועית.

לקראת סיום שירותו למד משפטים ואחרי הפרישה פתח משרד לעריכת דין בבית מולדבסקי בכורזין. כיום מנוהל המשרד ע"י בתו נורית מוריה דגני.

במוסף דיוקן של מקור ראשון מתאריך 21 בינואר 2022 פורסמה כתבה גדולה על פני 6 עמודים על הספר ובתמונת השער מופיעה תמונה של סמי מוריה הצעיר.

לסיכום, מדובר בספר מרתק על אחד מאנשי הביון הגדולים בישראל, המסופר ברהיטות ובכנות נדירה. הספר פותח צוהר אל עולם לא מוכר לרוב האנשים. ■

"ויהא משאו ומתנו בנחת עם הבריות"

- ישראל שטינמץ -

אני מגיע מעולם הניהול והעסקים. במקביל לעיסוקי המרכזי ב-14 השנים האחרונות כמנכ"ל מקומות ציבוריים, עסקתי בנדל"ן באופן אישי. לפני כשנה, עם התגבשות ההחלטה בתוכי לסיים את עבודתי כמנכ"ל מכון פוע"ה, נכנסתי לעבודה כעצמאי בתחום הנדל"ן, כמאתר עסקאות ומלווה משקיעים פרטיים.

כחלק מההתמקצעות הנוספת שלי, אני לומד ב'שקלא', בית הספר הבינלאומי להכשרת מנהלי ומלווי משא ומתן (negotiation specialist) בראשות עו"ד מיכאל צור, שהינו מבכירי הנושאים והנותנים בארץ ובעולם. הקורס הינו אינטנסיבי, רחב ומגוון מאוד ומרצים בו פרופסורים רבים מהארץ ומהעולם.

אשתף במספר נקודות שהם הפתיח הראשוני לכל התחום:

ראשית עולה השאלה: מתי מתקיים מו"מ? האם כשיש נושא כספי שנידון, או שמא כשיש מחלוקת בין הצדדים?

התשובה שונה בתכלית: משא ומתן מתקיים בכל אינטראקציה שבה צד אחד מנסה להשפיע על הצד השני. יוצא אם כן, שכל היום אנחנו מנהלים מו"מ. משא ומתן עם הילד שיכנס למקלחת, משא ומתן עם השותפה בדיון במשרד או משא ומתן עם בן/בת הזוג על גודל מסיבת בת המצווה שנחגוג לבת בקרוב. אם כך, אם נדע לשאת ולתת טוב יותר, הדבר ישפיע מיידית על כל חיינו.

מה המטרה בניהול נכון של המו"מ? האם המטרה היא תמיד 'לנצח', או תמיד לקבל את מה שרציתי? התשובה היא: לא. המטרה שלנו היא ניצול מושכל של המשאבים, או במילים אחרות, שהסיטואציה הזו תיקח מאתנו את מינימום המשאבים. ואיך הדבר הזה יקרה? אם ננהל תקשורת קונסטרוקטיבית.

אם דיון עם הילד שלי על זמן ההליכה לישון לוקח לי כל ערב חצי שעה ואני בסופה סחוט רגשית, הרי שהניהול של האירוע לא היה נכון. הייתה פה השקעת משאבים אדירה על נושא נקודתי מאוד.

ובמה נתחיל תמיד? תמיד נתחיל בלבקש. דבר פשוט וטריוויאלי לכאורה, אולם זהו דבר שאנחנו נוטים לעיתים לשכוח, ולא חושבים בכלל להכניס אותו כשאנחנו בלחץ. הכלל בניהול מו"מ יעיל אומר שתמיד נתחיל עם המילה: **'בבקשה'**. אפילו במצבי סטרס רציניים, כששני הצדדים לחוצים: 'האם ניתן בבקשה ל...' גם אם הגעתי לסיטואציה ואני בטוח שמישהו פגע בי/ עשה לי/ הזיק לי - תמיד נתחיל בלבקש. לפני שנתחיל בטענות, היפגעות, פגיעה והתקפה.

במצב רגיל, הסיכוי שהבקשה תיענה הוא 80%! ובמצבי דחק הסיכוי הוא בין 10-15%. בהתאם לכך, ב'אקדמיה המלכותית' של משטרת לונדון, הסקוטלנד יארד, ההוראה היא לכל הסוכנים, גם כשמגיעים לאירוע קיצון ורואים איש מכוון אקדח לראשו של מישהו - תתחיל בלבקש: 'האם אתה יכול להוריד את האקדח בבקשה?'

לא לחינם בחוק האמריקאי, כל פנייה של אדם מטעם 'המערכת' נפתחת במילים: Could you please... ההתחלה ב'בקשה' לא גורמת אף פעם לדרדור של אירוע! אנחנו נמנעים פעמים רבות מלבקש משיקולי אגו, מפחד מדחייה וכד', אולם אם רק נבקש, נקבל פעמים רבות באופן מידי וקל ונחסוך משאבים רבים.

כלל חשוב נוסף במו"מ (ובחיים בכלל...): do not assume. אל תניח הנחות! אל תניח שאתה יודע למה השני עשה ככה או אמר ככה וככה. יש לנו נטייה טבעית להניח הנחות ולהשלים את 'כל התמונה' לפי מה שהולך לנו בראש. אבל מי אמר שזה מה שהולך לצד השני בראש?

דוגמא: הגענו לעבודה, וחברה קרובה חלפה על פניי עם פנים לא נינוחות ולא אמרה לי 'שלום ובוקר טוב'. אני יכולה להניח שזה בגלל שהיא כועסת עלי/נפגעה ממני וכו' וכו', אבל יתכן מאוד שפשוט היא הייתה טרודה לרגע במשהו. לכן, לא נניח הנחות ונבנה מגדלים, אלא נפנה בטון הרגיל שלנו ונשאל: "בוקר טוב רותי, יש סיבה שקודם חלפתי על פניך ולא אמרת לי בוקר טוב"? ב-95% אחוז מהמקרים נגלה שהדבר לא קשור בכלל אלינו! היא חשבה על משהו שקרה עם בעלה/ הבן שלה הדאיג אותה/ אמא שלה הכעיסה אותה.

המשאב החשוב ביותר שמטרתנו לחסוך בו הוא הרגשות שלנו! תקשורת יעילה, זו תחילתו של הסיפור. ניהול נכון של התקשורת ייקח מאתנו משאבים מדויקים וסבירים לכל סיטואציה.

ומה ההמשך?
בעלונים הבאים נכנס יותר לליבת המו"מ

הזקן: הדרת פנים של הגבר היהודי

- יהושע שוורץ -

במשך השנים, כשאני מגיש מאמר למידעון או מעביר שיעור בבית הכנסת, אני מקפיד שהמאמר או השיעור יעסקו בנושאים שהם בפריפריה של התחומים האמיתיים שאני עוסק בהם. חששתי שהנושאים שבאמת מעניינים אותי ייחשבו כמוזרים מדי (והם באמת מוזרים). הפעם החלטתי לנהוג בצורה אחרת. בעשרות השנים האחרונות אני חוקר תרבות חומרית וחיי יום יום של החברה היהודית בעת העתיקה ברמת מיקרו-היסטוריה, אבל ההיסטוריה. אין זה המקום לרשום את כל הנושאים האזוטריים במקצת (או בהרבה) שמהווים את הבסיס לחיי במחקר, אבל כשהמערכת ביקשה ממני מאמר לגיליון בהתראה קצרה יחסית, החלטתי שאציג קצת מהדברים שמעניינים אותי ויש בהם לדעתי גם חשיבות.

לפני זמן קצר פרסמתי את המאמר האחרון בסדרה של ארבעה מאמרים על השיער בחברה היהודית בעת העתיקה. פרסמתי מאמרים על צבע השיער, תספורות וגילוח ועל טיפול בשיער אצל נשים ואצל גברים בארץ ישראל בתקופת בית שני ובתקופת המשנה והתלמוד. ברצוני כעת להציג בקיצור ובראשי פרקים בפני קוראי המידעון היבט אחד קטן מהדברים האלה והוא הזקן בחברה היהודי בעת העתיקה.

ראשית כול קצת רקע. לבעלי זקן, בעבר וכנראה גם בהווה, הזקן הוא שעושה את האדם. בעת העתיקה הזקן לפעמים הביע עמדות פוליטיות. ביוון עד לימיו של אלכסנדר מוקדון היו הגברים בעלי זקן. מימיו של אלכסנדר החלו לגלח את הזקן, אם כי חלק מהפילוסופים באותו זמן נמנעו מלעשות כך ובעולם ההלניסטי-רומי בהמשך הפך הזקן לסמל האינטלקטואל. היו מבין האסכולות הפילוסופיות שטיפחו וקיצרו את הזקן, אבל בחלקן של האסכולות היו הזקנים פרועים ומלוכלכים. היה אפשר לדעת לאיזו אסכולה השתייך פילוסוף על-

פי זקנו. גם הדיוטות גידלו זקנים וגילחו אותם מפעם לפעם על-פי צווי האופנה.

בעולם היהודי היה לזקן מקום של כבוד ולפעמים הוא ייצג את האדם עצמו. כך למשל, הנאה ממישהו על חשבון מישהו אחר מתוארת כהנאה מזקנו, כשהזקן מסמל את האדם (בראשית רבא ע"ב, ג). הזקן נחשב ל'הדרת פנים' של הגבר היהודי. הזקן, ולא שער הראש, סימל כוח גברא שאִפשר הולדת ילדים והקמת משפחה (שבת קנב ע"א). מדין תורה אסור לגלח או להסיר את הזקן (ספרא, קדושים פרשה ג, פרק ו, ד-ו; משנה, מכות ג, ה; מועד קטן כ ע"א-ע"ב). בעולם היהודי גילוח הזקן נחשב כמשקף מעמד של עבדות או שִפלות, ולכן ברור שרוב הגברים היהודים היו בעלי זקן.

חזן לא עבר לפני התיבה בבית הכנסת וכוהן לא עלה לדוכן עד שנתמלא זקנם והיו לגברים. לדעת רבי יהודה זה לא קרה לפני גיל עשרים (ירושל' סוכה ג, יב [נד ע"א]). החוכמה העממית הגדירה 'זלדקן', מי שזקנו היה דק, 'קורטמן', מי שממלמל, ואילו 'עבדקן', בעל זקן עבות, היה 'סכסן', או בעל גאווה (סנהדרין ק ע"ב). מי שהייתה לו פסוקת בזקן, כלומר זקנו מחולק ומפוצל, נחשב לערמומי (סנהדרין, שם).

וכמה ארוך היה הזקן? קשה מאוד לקבוע.

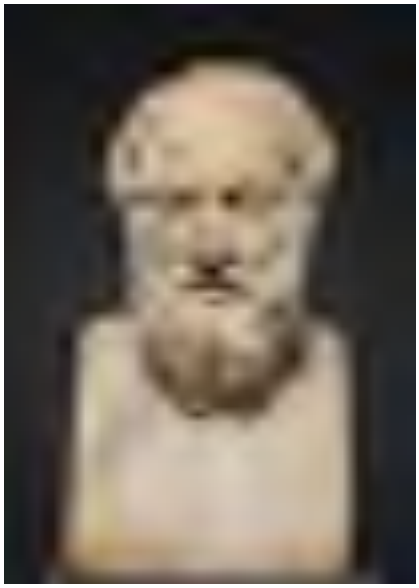

פסל רומי משיש מהמאה השנייה של ההיסטוריון היווני הרודוטוס (484-425 לפנה"ס). שׂערו ארוך יחסית ויש לו פסוקת באמצע. זקנו ארוך ומטופח ואף בו פסוקת באמצע

אוסף מוזיאון מטרופוליטן, ניו יורק

האם תלמיד חכם בכלל צריך להיות בעל זקן?

לפי מסורת בבלית אחת, הזקן היה כנראה ארוך עד כדי כך שהיה אפשר לתפוס אותו, ואם התופס לא הרפה את אחיזתו, ניתן היה לשחרר את הזקן רק על ידי גזיזתו במספריים (בבא בתרא נח ע"א). מקורות ארץ ישראליים, או כאלה שמנסים לשקף את המציאות בארץ ישראל, מעידים על קיצור הזקן, בייחוד לקראת שבת וחג, כדי שהזקן יהיה מסודר. ברור שמסורות אלה משקפות מציאות שהזקן אינו ארוך, ובטח לא ארוך מספיק כדי לתפוס אותו בדומה למתואר במקור הקודם. בהתאם לנטייה לא לגדל זקן ארוך, מסופר שבעל דין, יהודי שעומד לפני בוראו בימים הנוראים, היה לובש לבן ומגלח (= מקצר) את זקנו, בניגוד למקובל בעולם, שבעל דין מגדל את זקנו ולובש בגדים שחורים (ירושלמי, ראש השנה א, ז [נז ע"ב]).

האם כולם קיצרו את זקנם בכלל, ובפרט לפני חג ושבת? המקורות מעידים על ר' אלעזר בן עזריה וחכמים 'מגודלי' זקן שהיו נגד ה'משחיתים' (תוספתא, ברכות א, ד; ירושלמי, ברכות א, ג [ג ע"ב]; ספרי דברים, פרשת ואתחנן פיסקא לד; ברכות יא ע"א). מקורות אלה אינם מעידים על גודל הזקן של 'מגודלי הזקן', ואין זה ברור מן המקורות מי הם 'המשחיתים'. הצעות רבות הוצעו לגבי זיהוי משחיתי זקן אלה, אבל מחמת חוסר מקום נסתפק בהצעות שלנו. אפשר שהיו בארץ ישראל חכמים שקיצרו את זקנם, בדרכים המקובלות על פי ההלכה. הם לא נבדלו מגברים אחרים שקיצרו את זקנם ממועד למועד. חכמים אלה נקראו 'משחיתים', היות שאימצו מה שהיה מקובל בעולם האופנה הרומי, לקצר ולטפח את הזקן. החכמים 'מגודלי זקן' התנגדו למה שעשו החכמים האלה, 'מקוצרי זקן'. אפשרות אחרת היא שר' אלעזר בן עזריה התנגד לא רק לחכמים שאימצו מנהג זה אלא לכל אחד, יהודי או נוכרי שקיצר זקן. בכך מעיד על עצמו ר' אלעזר שהוא מגדל זקן, בדיוק כמו הפילוסופים בעולם היווני־הרומי, שגידלו את הזקן ולא קיצרו אותו.

אין התייחסות בהלכה לשאלה הכללית האם תלמיד חכם בכלל צריך להיות בעל זקן. בהתחשב בכך שמעט מאוד גברים בחברה היהודית היו נטולי זקן, מסיבה כלשהי, סביר שרובם של חז"ל היו בעלי זקן, גם אם לא

פסל שיש של גבר רומי, 150-175 לספירה. לגבר שיער ארוך מתולתל ומטופח וזקן קצר, והוא אינו נמנה עם חוגי הפילוסופים

אוסף מוזיאון מטרופוליטן, ניו יורק

הייתה דרישה רשמית כזאת. אבל זקן כנראה לא היה תנאי מוקדם לכניסה לעולם התורני, ור' יוחנן, למשל, היה ידוע ביופיו ונטול זקן (בבא מציעא פ"ד ע"א). בסופו של דבר, אין התייחסות ברורה לגבי גודל הזקן של החכם, בניגוד גמור לפילוסוף בעולם היווני־הרומי, שזקנו ארוך ועבה. להיפך; הזקן כנראה לא נחשב למאפיין חשוב של תלמיד חכם. כך אנו מוצאים בדרך ארץ זוטא ה, ג, לגבי הדברים שבהם ניכר תלמיד חכם: '...בכיסו, בכוסו, בכעסו, בעטיפתו, ויש אומרים אף בדיבורו'. תלמיד חכם חייב להקפיד על לבושו. הבגדים לא חייבים להיות מהודרים מאוד, אבל עליהם להיות נקיים והולמים את המעמד של תלמיד חכם. אבל אין בכלל במקור זה אזכור או התייחסות לגודל הזקן או לדרך טיפוחו.

לסיכום, הזקן היה 'הדרת פנים' של הגבר היהודי, כנראה גם הדיוט וגם חכם, וכולם התייחסו לזקן בכבוד ופעלו על פי ההלכה ועל פי הנורמות המקובלות בכלל לגבי גודל הזקן. רוב החכמים לא ראו אפוא בטיפוח הזקן משהו שמאפיין דווקא את מעמדם כחכמים, בניגוד לבגדים או להתנהגות בציבור. קביעה זו סותרת כמובן במקצת מה שהסברנו למעלה לגבי 'מגודלי זקן', אבל אין לדעת כמה כאלה היו ומה היה מעמדם, והאם האופנה שלהם עברה מן העולם. ■

אירועים בקהילה

למרות ההגבלות שהתחייבו בשל מגפת הקורונה, ולמרות הקשיים בעת שיפוץ אולם "בית אהרן", נמשכו גם בתקופה האחרונה הפעילויות, לילדים ולמבוגרים כאחד, כולל פעילות מועדון אחיעזר.

חגי תשרי

לקראת הימים הנוראים התקיימה סדנת שופרות לילדים שהעביר עמירם סבן, כולל הכנת כרטיסי ברכה בהנחיית יהודית ון סטרטן.

החברים הבוגרים שמעו בין כסה לעשור שיעור מרתק בזום מפי הרב יובל שרלו, בנושא "האתיקה ההלכתית של המחילה".

בליל סוכות נערך סיור סוכות לילדים כמיטב המסורת ובהושענא רבה - לימוד משותף חווייתי לילדים עם הרב איתן אמיניאן.

סדנת שופרות *צילום: חברי הקהילה*

חנוכה

במוצאי פרשת "וישב", ערב חג החנוכה, התכנסנו אנשי קהילת בית הכנסת "גבורת מרדכי" לפעילות מקרבת ומאירה הורה-ילד- קהילה. את הרעיון יזמה טל הופרט, יחד עם ליאורה הירש ואסתי סלפושניק, והוא יצא לפועל בזכות העזרה ההדדית, היצירתיות המדהימה של כולן יחד ותמיכת ועדת תרבות.

המטרה היתה לקיים פעילות עם משמעות שמקרבת בין אנשי הקהילה בכלל ובין הורים וילדים בפרט. הערב נפתח בצעידה בחושך לאור פנסים תוך שירה משירי החג, המשיך בסיור בין עצי הזית של גינת כורזין, עם ליאורה, בו דיברנו על הייחודיות של העצים הללו וכיצד מפיקים מהם שמן. משם עברנו לפעילות העיקרית בהדרכת טל: יצירת נרות חימר והכנת פתילות. כאשר בסיום הפעילות המעשית התיישבו במעגל כל הורה עם הפנים לילדו, הדליקו את הנר ואמרו אחד לשני מה האור שהוא רואה בו! זה היה מרגש, ואכן הדליק אור בלבבות של כולנו.

נרות חימר *צילום: חברי הקהילה*

במקביל התקיים משחק לילדי כיתות ד'- ח', בסגנון "המירוץ למיליון", ובסיומו מצאו תיבת אוצר בבית הכנסת. החבר'ה הבוגרים סיפרו שבעיקר נהנו מאחת המשימות במירוץ שהיתה, למצוא את דייזי ולשמוע מפיה על סיפורי חנוכה מעיר מולדתה טריפולי.

לקינוח הערב הגישו אסתי וילדיה חידון משמח ואריזת מתנה מתוקה לכל אחד. לאורך הפעילות הוגש כיבוד עשיר ומכובד של מרק חם, מיני לביבות, פלטות ירקות, פיצות לכולם, שהוסיף לאווירה הלבבית החמימה והמקרבת שהיתה בערב הזה, ובאמת נשארנו עם טעם מתוק של עוד..."

עשרה בטבת

במוצאי עשרה בטבת זכו באי בית הכנסת לשמוע שיעור מפי הרב הראשי לשעבר, הרב ישראל מאיר לאו, בנושא "שואה וגבורה".

הרב ישראל מאיר לאו *צילום: אלדן מידן*

אולם בית אהרן המשופץ

שיפוץ אולם בית אהרן, כולל מועדון אחיעזר, תם ונשלם. גם הסכום שנדרש לשיפוץ נתרם כמעט במלואו. את השיפוץ יזמו והניעו **גידי פרישטיק, ארז קוטנר** - מנהל פרויקטים במקצועו בחברת הפניקס - **ואלדן מידן**. עמם עמלו על המבצע כמה וכמה מחברי המועצה והקהילה. **שלמה רוזנטלר, מלכה ניוסטדטר, וישראל שטיינמץ** השתתפו בוועדת הפרוייקט וסייעו במכרזים של בחירת האדריכל והקבלן המבצע. גידי פרישטיק נתן ייעוץ משפטי רחב, כולל הכנת החוזים. משה בורשטיין סייע עם הקבלנים והפיקוח. את הפיקוח ביצע **מוטי קראוס. אראלה נאור** ואלדן מידן טיפלו בגיוס התרומות.

בית אהרון המשופץ *צילום: אלדן מידן*

תודות לאדריכל גיל זיו שהכין את התוכנית האדריכלית וביצע פיקוח

צמוד שבועי, ולקבלנים ניסים וחיים בן-יאיר וארניס שמואל על הביצוע האיכותי של הפרויקט. "זה היה פרויקט גדול שהתנהל כולו לפי התוכניות, דבר יחסית נדיר ובהחלט פנטסטי", מעיר יו"ר המועצה החדש ישראל שטיינמץ, "עשו את הדברים בצורה מסודרת, ומכיוון שכך לא היו חריגות מיוחדות, כל שלב במחשבה, בתכנון ובפיקוח מדוקדק, וזה עשה את הפרויקט קצר ויעיל. זה קרה בגלל השקעה מרובה מאוד בכל שלב. חברי הצוות ראויים לכל הערכה".

האולם המחודש כבר החל לתפקד באירועים פרטיים וקהילתיים, וממתין לכולנו לחזור ולפקוד אותו עם תום מגפת הקורונה. נציין כי עדיין חסרים כ-50,000 ש"ח לכיסוי כל הוצאות הפרויקט, ותרומות נוספות יתקבלו בברכה רבה.

מועצה חדשה

עם פרוש שנת הכספים הנוכחית החלה כהונה חדשה של מועצת הקהילה. לאחר פרישתם של היו"ר שלמה רוזנטלר, ברברה ברקוביץ (שהביעה נכונות להמשיך לכהן כגזברית המועצה), אורית ברנט (שהביעה נכונות להמשיך עם פעילויות הילדים וועדת תרבות) ויגאל סבג מחברותם במועצה, והצטרפותן של רחל גיא ואיילת סקסטין, רשימת חברי המועצה הינה כדלקמן:

אליהו ארנפלד (ארני), יעל לרנר, מלכה ניוסטדטר, עמירם סבן, ארז קוטנר, יהודית שטרן, ישראל שטיינמץ, אראלה נאור, בועז (בוזי) בלום, דניאל ורשבסקי, עופר נוי, איילת סקסטין, רחל גיא.

בישיבת המועצה הראשונה (שנערכה בזום) נבחרו בעלי התפקידים הבאים, שיכהנו כהנהלת בית הכנסת:

יו"ר העמותה	מזכיר העמותה	יו"ר ועדת ביה"כ	יו"ר ועדת הכספים	גזברית	יו"ר ועדת בניין	יו"ר ועדת התרבות
ישראל שטיינמץ	בועז בלום	בועז בלום	יעל לרנר	ברברה ברקוביץ	מלכה ניוסטדטר	אליהו ארנפלד (ארני)

תודות רבות לחברים שפעלו במסירות רבה עד כה, פורשים ונשארים כאחד, וברכת הצלחה למועצה החדשה.

ילדי המעשים הטובים של 'גבורת מרדכי'

זה כמה חודשים, מתקיימת פעילות קבועה מידי יום ראשון. נפגשים בבית הכנסת שלנו למעלה מ-15 מתלמידי כיתות א-ד לשעה שבועית של חוויה ערכית וחינוכית. ויש להם שם: "ילדי המעשים הטובים"! בפעילות מתאחדים הילדים סביב לימוד בנושאים משותפים, כאשר תוכניות הלימודים, הפעילות החברתית ועבודות היצירה מוגשות על ידי מדריכות בעלות ניסיון רב בחינוך והוראה. בכל חודש 'מבקרים' ילדי המעשים הטובים במשרד ממשלתי אחר, וממנו יוצאים לשיח על ערכים, משמעות ותקשורת נכונה, בעזרת סיפור, יצירה ושירים. היוזמה הברוכה מתקיימת על ידי הרב יהושע ואסתי סלפושניק, שליחי חב"ד בשכונה, שמספרים על תגובות נלהבות שמקבלים מהילדים ומהוריהם. "איזה פעילות נהדרת! הילדים היו מרותקים שעה וחצי ויצאו עם תוצרים מקסימים שעשו במו ידיהם באווירה נעימה וחווייתית", כתבה באחת הקבוצות סבתא שנכדיה משתתפות במועדון.

וגם האמהות לא נשארות מאחור: באחד מימי חמישי התקיים טקס הפרשת חלה מוזיקלי, משולב בחוויית מולטימדיה מרגשת תחת הכותרת "תפילות מלב של אמא". כל משתתפת קיבלה ערכה אישית ושי ייחודי עד הבית ויצאה מהערב מועצמת ומחוזקת.

אז אם אתם מחפשים חוויה ערכית לבת ה-6, או חשוב לכם להעשיר את בנכם במסורת יהודית לצד כיף והנאה - אתם כבר יודעים את הכתובת.

מוזמנים להצטרף! להרשמה נא צרו קשר עם אסתי: 052-7963332

מועדון המעשים הטובים, מפגש 4 צילום: אסתי סלפושניק

המשך בעמ' 12 »

בקי באומל

פינת המתכון בקהילה

עוגיות קינמון (סניקרדודלס)

תמיד טוב שיש עוגיות בבית: עבור אורחים (שיגיעו אחרי הקורונה), כדי לתת מתנה לחברים, ואפילו כמשלוח מנות. או סתם כי בא לנו לנשנש. עוגיות הקינמון האלה קלות להכנה, ומצויינות עם או בלי כוס קפה ליד.

עוגיות קינמון

מצרכים

180 גרם חמאה רכה/מרגרינה פרווה
½ כוס סוכר
2 ביצים
כף תמצית וניל
2 ½ כוסות קמח
½ כפית אבקת אפיה
1 כפית מלח

לתערובת הקינמון

¼ כוס סוכר
1 ½ כפות קינמון

אופן הכנה

* מחממים תנור ל-180°C.
* במיקסר מקציפים את החמאה/מרגרינה למשך 4 דק', עד שהיא בהירה ותפוחה. מצרפים את הביצים והוניל ומקציפים למשך 3 דק' נוספות.
* מוסיפים את הקמח, אבקת האפייה והמלח ומערבבים עד להטמעה.
* מקררים במקרר למשך כ-20 דק'.
* מוציאים מהמקרר ומכדררים את הבצק לכדורים קטנים.
* בקערה קטנה נפרדת מערבבים את הסוכר והקינמון.
* מצפים את הכדורים בתערובת הקינמון.
* מרפדים מגש בנייר אפייה. כל כדור מניחים, לוחצים ומשטחים.
* אופים למשך כ-10 דק'. לצנן לפני הגשה.

בתאבון!

בניה מבורכת או פירוק מאיים?

- מערכת חודש בחודשו -

בית ספר אמונים *google maps*

תוכניות בנייה חדשות עשויות לשנות את אופיה של שכונת הרצוג-טבנקין, ולהשפיע במיוחד על האוכלוסיה הדתית בגבעתיים

ב חודש דצמבר האחרון נודע כי עיריות רמת גן וגבעתיים הסכימו ביניהן לבנות בשטח השדה שמאחורי בית הכנסת מתחם של מוסדות ציבור. לפי הפרסומים, מדובר במרכז לשילוב בקהילה של אוכלוסיות מיוחדות בוגרות ועצמאיות, גנים עירוניים חדשים, וכן בית ספר ממ"ד משותף לשתי הרשויות, שילמדו בו תלמידים משתי הערים.

לפי כתבה מאת משה כהן שהתפרסמה בנושא ב"המקומון" ב-22.12.21, "הרעיון החל להתגבש במהלך מפגש אקראי בין שאמה הכהן למנכ"ל עיריית גבעתיים יורם פומרנץ, במהלך ועידת הנדל"ן באילת. מדובר במתכונת ניהול ראשונה מסוגה, שבה יוקם מנגנון ניהול משותף לשני מינהלי החינוך בערים, ושתי העיריות יהיו אחראיות לבית הספר המאוחד. עם זאת, עדיין לא ברור מי ינהל את בית הספר ומה יהיה שמו".

הפרסום עורר תגובות מגוונות. היו ששמחו על שיתוף הפעולה בין העיריות ועל הקמתם העתידית של מוסדות נחוצים, והיו שהתרעמו על הכוונה להפוך את השטח הפתוח לשטח בנוי ולהעמיס על השכונה תנועת כלי רכב ורעש (וזאת בנוסף לתוכניות לבנות מגדלי מגורים ומסחר רבי-קומות בגבול השכונה).

טלי ארגמן, מ"מ וסגנית ראש עיריית גבעתיים וחברת מועצת העיר, שהיא, כידוע, גם חברת קהילה, מתנגדת להקמת המתחם המדובר. "ראשית, יהיו עומסים כבדים של רכבי ההורים, המורידים ומעלים את ילדיהם. גם כך אין ברח' טבנקין שדה ראייה, ולא אחת ביקשתי להציב מראה לראיית כלי הרכב הבאים ממול. שנית, סבל גדול מהבנייה ארוכת השנים (אנחנו לא בדובאי ולא בסין, בהן הבנייה מהירה מאוד), שלישית, תהיינה בעיות בטחוניות ובטיחותיות רבות".

בין השאר עוררה התוכנית התנגדות גם בשל הכוונה לסגור את בית הספר "אמונים" ואת בית הספר "מורשת משה" ברמת גן, ולהחליפם בבית ספר ממ"ד יחיד במתחם המדובר.

הורי בית הספר אמונים הפיצו עצומה ובה הם פונים לכלל תושבי גבעתיים בבקשה להצטרף להתנגדות לסגירת בית הספר. "אמונים הינו בית הספר הממלכתי הדתי היחיד בעיר. בית חינוך דתי הנותן מענה לספקטרום הרחב של הציבור הדתי, מסורתי והלא דתי", כך נכתב בעצומה.

"בי"ס אמונים נותן מענה לילדי תקשורת מזה 20 שנה וכיום מכיל 5 כיתות חינוך מיוחד עם צוות מוביל בתחום. כמו כן, בי"ס אמונים הוא בית לילדי תקשורת רבים הלומדים בכיתה רגילה, משולבים ופורחים, מתפתחים וצומחים בזכות הרכב הכיתות וצוות אנשי החינוך המדהימים שלנו... כיום בית הספר נמצא במיקום מרכזי המאפשר גישה לכל אוכלוסיית גבעתיים המעוניינת בחינוך דתי. סגירת בית הספר והקמת בית ספר חדש בקצה העיר באזור טבנקין יפגע קשות במשפחות מרחבי העיר השולחות את ילדיהן לבית הספר ובמיוחד במשפחות ילדי החינוך המיוחד... ולבסוף, בתוך בית הספר נמצא בית הכנסת 'אמוני מרדכי' המנציח את ראשוני העיר שלקחו חלק בהקמת בית הספר ואת 22 בוגרי בית הספר שנפלו במערכות ישראל".

בתגובה לפרסום התוכנית מסרו מ"מ ראש עיריית גבעתיים מושיק גולדשטיין וחבר מועצת העיר יעקב שטרן (שגם הם, כידוע, חברי קהילתנו) את הדברים הבאים:

"בית הספר אמונים גבעתיים הוא במובנים רבים הלב ואחד העוגנים המרכזיים והחשובים ביותר של הקהילה הדתית בעיר. אנחנו כנציגי הציבור הדתי בעירייה מלווים ועוטפים את בית הספר, צוותו ותלמידיו וקהילת ההורים לאורך השנה כולה. הופתענו כמו רבים לשמוע על היוזמה להעתקת בית הספר למתחם טבנקין כיוזמה משותפת של עיריית ר"ג וגבעתיים. עמדתנו ברורה: בית הספר חייב להישאר בשטח העיר גבעתיים, בפיקוח אגף החינוך שלנו ובמיקום נגיש לכלל הציבור הדתי בעיר.

"לאחר ששמענו על היוזמה באנו לראש העירייה לפגישה דחופה בה הבענו את עמדתנו בצורה ברורה וסיכמנו על המשך של שיח משותף עם הגורמים המקצועיים להמשך בחינת החלופות. במקביל החלטנו יחד עם ראש העיר על הקמת צוות אסטרטגי לתכנון ארוך טווח של החינוך הממלכתי דתי. לאחר מכן ערכנו שיחה משותפת עם ראש העירייה, מנהל החינוך בעירייה והנהגת ההורים, כדי שההורים יוכלו להשמיע את דעתם וכן כדי לאפשר להורים לקבל עדכון מסודר על סטטוס היוזמות השונות.

"במקביל, אנחנו מקדמים כיום ובוחנים יוזמה חלופית שעיקרה - הקמת קרית חינוך דתית לאומית באזור ההסתדרות בה ישולבו בית הספר אמונים, סניף בני עקיבא ואשכול גנים דתי לאומי כחלק מכלול חינוך דתי רחב שיעצים ויחזק את הקהילה הדתית בעיר.

"בכל מקרה הובהר כי כלל החלופות מתייחסות לתכנון עתידי לשנים הבאות ולא לטווח הקרוב.

"אנחנו נמשיך לעקוב, ללוות ולדאוג כי בית הספר אמונים ימשיך לפעול, לפרוח להתעצם ולהיות בית החינוך המוביל בגבעתיים ובמערכת החינוך הארצית כולה". ■

להיראות טוב, ולהרגיש טוב יותר

קרוב ל-20 שנה תורמת חברתנו חיה טימנס מזמנה ומידיעותיה כקוסמטיקאית בכירה לפרויקט שנועד לסייע לנאבקות בסרטן לקבל כוחות כדי להמשיך בתהליך ההחלמה

- איילת סקסטין -

"את רוח ההתנדבות ספגתי בבית הוריי", מספרת חיה. "אבי, ד"ר מוניקנדם ז"ל, היה במשך תקופה ארוכה ממתפללי בית הכנסת גבורת מרדכי ורופא המשפחה של מתפללים רבים. הוא היה רופא ומוהל שהתנדב בכל שנות חייו. כמוהל בהולנד היה מל בין השאר ילדים קטנים וגם יותר גדולים, ניצולי שואה שלא זכו לבוא בבריתו של אברהם אבינו, וכן ילדים שנולדו לאחר השואה. הוא היה מל רק לשם מצווה. כאשר הבין לאחר עלייתו ארצה שזו פרנסתם של מוהלים, הפסיק לעסוק בכך, הן כי לא רצה לגזול פרנסה לאחרים והן כי רצה למול רק לשם מצווה. אמי ז"ל, סופי לבית דינר, הייתה אחות שגם התנדבה עד לימיה האחרונים אצל חולים הזקוקים לטיפול ובעיקר באנשים מבוגרים. ממנה ספגתי את תחושת חשיבות הדאגה לאדם המבוגר, בבחינת 'אל תשליכני לעת זקנה'."

ואכן מזה כ-20 שנה מתנדבת חיה במרכז הדיור המוגן 'בית יוליאנה', בית חם ועוטף מכל הבחינות, המקבל דיירים יוצאי הולנד וישראלים כאחד, שרבים ממתפללי בית הכנסת עברו לגור בו. "ב-7 השנים האחרונות אני מנסה לתרום את חלקי גם בדירקטוריון. האפשרות לנסות ולהקל על חייו של המבוגר היא מתנה אמיתית", מוסיפה חיה.

חיה, שנולדה בהולנד ועלתה עם הוריה ארצה בגיל צעיר, למדה מזכירות רפואית, אך בשל נסיבות משפחתיות העדיפה למצוא עבודה מן הבית. היא למדה והתמחתה בתחום הקוסמטיקה וסיימה

חיה טימנס בטיפול *צילום: פרטי*

קורס מדעי הבריאות לקוסמטיקאיות באוניברסיטת בר אילן. עם הזמן הפכה למוכרת בתחום, הייתה מורה בכירה ואף בוחנת בבחינות הגמר לקוסמטיקאיות.

לפני כ-20 שנה פנתה אליה ד"ר פרנסין רובינסון ז"ל בבקשה לסייע ביוזמה חדשה של האגודה למלחמה בסרטן שהביאה מאמריקה. הפרויקט, שהחל בארה"ב, נקרא "להיראות טוב, להרגיש טוב יותר", ובמסגרתו מקבלות נשים המתמודדות עם סרטן טיפולים קוסמטיים והדרכה אישית כיצד להתמודד עם השינויים בעור, בציפורניים ובמראה הכללי בשל הטיפולים הכימותרפיים, ההקרנות והתרופות הביולוגיות, בהתאם למצבן בכל רגע נתון.

הפרויקט הוקם במרכזים ובבתי חולים ברחבי הארץ על-ידי קוסמטיקאיות שעברו הכשרה מיוחדת לטיפול לפי הצרכים האינדיבידואליים של המטופלת. חיה הקימה, בעזרתו ובעצתו של פרופ' רפי קטן, שהיה מנהל המערך האונקולוגי, את המרכז לאספקת השירות הזה בבית החולים שיבא. זה לא היה קל, היא מספרת. לא היה חדר ייעודי, ולכן חומרים לטיפולים נעלמו, והיא עבדה בין הרופאים, בכל פעם בחדר אחר, עד שנבנה בבית החולים בניין חדש ובו קיבלה חדר מסודר שבו טיפלה בנשים מאושפזות או מטופלות אמבולטוריות שהגיעו לטיפול יומי נגד הסרטן.

הטיפול שנותנת חיה מגביר את אספקת הדם לפנים, משפר את צבע העור ואת ההרגשה הכללית. את הנשים המבקשות זאת היא מאפרת בצורה עדינה, המחזירה את המראה הטבעי שהיה לפני המחלה. הפרויקט נסמך על ההבנה שיש למראה החיצוני השפעה על ההרגשה הפנימית. מראה נאה משפר את מצב הרוח ואת הדימוי העצמי וכך מעניק כוחות. אמנם המראה נשאר רק עד שמסירים את האיפור בערב, אבל ההרגשה שאפשר להיראות כמו פעם, לפני המחלה, היא זו שנוסכת אופטימיות וכוח.

יש נשים שמגיעות לטיפול לעיתים קרובות, ויש שבאות בהפסקות ארוכות יותר. הטיפול ניתן לצלילי מוזיקה מרגיעה לפי בחירת המטופלת, מה שעוזר לשלווה הנפשית. הטיפול המרגיע כולל גם עיסוי ידיים וזרועות, שמצריך ידע מיוחד כשמדובר בחולי סרטן, אבל ההקשבה והעידוד לחשיבה חיובית חשובים לא פחות, אומרת חיה, והם חלק בלתי נפרד מן הטיפול. אחד הדברים שבלטו לאחר שהחל הפרויקט בבית החולים היה שמטופלות שביקרו אצל חיה לפני קבלת כימותרפיה היו עוברות את הטיפול יותר בקלות, כי היו נינוחות יותר.

ב-2016 הפסיקה חיה להתנדב בתל השומר והחלה להעניק את השירות בהוסטל בגבעתיים. ההוסטל נמצא ברחוב רביבים, בבית צ'רלס קלור, הסמוך למרכז האגודה למלחמה בסרטן. בהוסטל שוהים אנשים שגרים בפריפריה וצריכים לעבור טיפולים במרכז הארץ, או אנשים שאין להם אפשרות להישאר בבית. כדי למנוע מעורבות ואינטרסים של גורמים מסחריים, החומרים לטיפולים הקוסמטיים, לבקשתה של חיה, מתקבלים מתורמים של האגודה למלחמה בסרטן.

אמנם העבודה קשה נפשית, אבל "קיימת תמיד התקווה שתרמנו ולו תרומה מזערית בהבראה", מסבירה חיה. דוגמה לכך הייתה אשה צעירה, בת 35, שהגיעה אל חיה לקבל טיפול. היא הייתה תשושה גופנית ונפשית. חיה טיפלה בה ואיפרה אותה קצת והאשה אמרה: 'הנה אני כמו שהייתי פעם'. בגלל מצבה הירוד, חשבה חיה בסוף הטיפול שהיא נפרדת ממנה לתמיד. אחרי שנתיים ניגשה אליה אשה יפה, זוהרת, נאה מאוד, וסיפרה לה שהיא אותה מטופלת. היא סיפרה שאותו טיפול איפשר לה לראות את עצמה כפי שהייתה וכפי שהיא יכולה להיראות, וזה נתן לה כוחות להמשיך.

לסיום מסכמת חיה: "שמחתי במשך כל השנים באפשרות שניתנה לי לעזור לחולים/מחלימים רבים להיראות טוב ולהרגיש טוב יותר. זכיתי בהרבה יותר מאשר יכולתי לתרום, כי התורם לזולת יוצא מורווח עשרת מונים מהשקעתו". ■

"אל תספר לי על זה, הראה לי את זה"

צביקי הירש, בן קהילתנו שחזר אליה לאחרונה, מטפל בפסיכודרמה, סופר ומלמד אמונה ומחשבת ישראל במסגרות שונות, מסביר ומדגים מהי פסיכודרמה - טכניקה ייחודית לטיפול רגשי

- צביקי הירש -

אורי נכנס לקליניקה, והיה נראה בעיניי מעט נסער.

הוא היה רווק כבן שלושים ושש כשהגיע לטיפול במרפאה הציבורית שבה עבדתי. אורי הועסק בחברת הייטק צעירה, והצליח בתפקידו, אבל סבל מהתקפי חרדה חוזרים ונשנים, ובנוסף ביקש להתייחס בטיפול לתחושת פגיעות עמוקה שליוותה אותו.

הוא התיישב ועטה את חיוכו הקבוע והמנומס, וכששאלתי מה שלומו, השיב ש"ברוך ה', הכל בסדר".

הערתי שבעיניי הוא איננו לגמרי שקט, ואורי זע במעט חוסר נוחות, והפטיר: "אה, זה שום דבר, פשוט כשנכנסתי ראיתי שהדלת של ד"ר שלו, הפסיכיאטר, פתוחה, ורציתי לשאול אותו שאלה קצרה, אבל הוא ביקש שאקבע תור".

למרות שאורי ניסה לשדר "עסקים כרגיל" הוא נשמע פגוע. הצבתי מולו כיסא, ואמרתי: "ואם נתאר לעצמנו שד"ר שלו יושב כאן על הכיסא, מה אתה רוצה לומר לו?"

אורי נעשה רציני. הוא פנה לדמותו הדמיונית של ד"ר שלו, ואמר: "ד"ר שלו, אם אפשר במחילה מכבודכם, אני מעוניין לשאול רק שאלה קצרה".

"אבל ד"ר שלו אומר 'אי אפשר, אתה צריך לקבוע תור'", המשכתי אני.

אורי נראה מתוסכל ומהורהר: "קשה לי כשעוצרים אותי ככה".

שאלתי את אורי אם הוא יכול לתת דוגמאות נוספות למקרים שבהם הרגיש ש"עוצרים אותו ככה".

בתחילה התקשה אורי להיזכר בדוגמה נוספת, אך בשלב כלשהו תיאר כיצד בהרמת כוסית לקראת ראש השנה בחברה שבה עבד, נשא דברים, ואילן, אחד העובדים, העיר לו אחרי כן שהיה צריך להתנסח אחרת. הצבנו כיסא נוסף, ובו "הושבנו" את אילן. אורי מילא לרגע את תפקידו של אילן, ואחרי כן חזר לכסאו, וענה לאילן במילים חריפות: "למה מי אתה שככה תתנשא עליי?"

אט אט החל אורי להיזכר במקרים נוספים שבהם חש תחושות דומות. הכיסאות הצטברו והלכו זה לצד זה, ואורי נעשה ממש משועשע מה"משחק" החדש. היה נראה שהוא נתון באווירה של "חיסול חשבונות".

אבל כשבשלב כלשהו שאלתי את אורי מה משותף לכל המקרים שמייצגים הכיסאות, הרצינו פניו והוא נעשה מהורהר ונבוך. "לא יודע", הוא ניסה להתחמק. חשבתי לרגע, ואמרתי לאורי, שאני רוצה לשתף אותו במה שאני מרגיש כשאני נמצא בנוכחותו. "אני מת מפחד מהאפשרות שאטעה", אמרתי, "כי אני מרגיש שכשמישהו טועה כלפיך, אתה פשוט מוחק אותו".

אורי נעשה שקט וכבד ראש.

הטיפול המשיך והתגלגל למחוזות שונים ורבים. בפגישתי האחרונה עם אורי, כששאלתי אותו על רגע שהיה עבורו משמעותי בטיפול, הוא הזכיר את אותה פגישה "מרובת הכיסאות". הוא ציין שמעולם לא חשב שהוא אדם ביקורתי במיוחד, ופתאום ניצבה מולו מראה בהירה מאוד, שבה נראתה דמותו שונה ואחרת.

"אומץ לחלום שוב"

באחד מ"כובעיי" אני מטפל בטכניקה טיפולית הנקראת "פסיכודרמה", ובה נעזרתי גם בטיפול באורי. הפסיכודרמה פותחה על־ידי יהודי יליד רומניה - יעקב לוי מורנו, פסיכיאטר שפעל באוסטריה וארצות הברית. הוא בן המאה העשרים, ונפטר לפני כארבעים וחמש שנה.

בהיותו כבן שלושים הקים בווינה את "תיאטרון הספונטניות", שהיה תיאטרון רחוב המבוסס על אלתורים, ואמנם התיאטרון לא זכה להצלחה, אבל מורנו ציין את יום הקמתו כיום הולדתה של הפסיכודרמה.

לעומת הטיפולים המבוססים על משנתו של פרויד וממשיכי דרכו, ואשר מתנהלים באמצעות שיחה ודיבור, פסיכודרמה מבוססת על "פעולה", או בלשונו של מורנו: "אל תספר לי על זה, הראה לי את זה".

במקורה נועדה הפסיכודרמה להיות תרפיה קבוצתית, ואולם בפועל היא משמשת רבות גם בטיפול פרטני.

בטיפול בפסיכודרמה אנחנו משתמשים באלמנטים מעולם התיאטרון כדי להנכיח תכנים שבהם אנחנו עוסקים.

אנחנו עשויים במסגרת הטיפול להמחיז סיטואציה שהתרחשה בפועל, להתבונן בה, ולחשוב מה היינו רוצים לשנות. אנחנו עשויים להמחיז סיטואציות שלא התרחשו מעולם, ואינן אלא משאלת לב, כמו מפגש עם דמויות שאינן בחיים. ואנחנו עשויים להמחיז גם תמונות מופשטות - קולות פנימיים, לבטים וכדומה.

ההמחזה מביאה לעוררות רגשית ולתחושת אותנטיות, שקשה להגיע אליהן בשיחה בלבד.

אם הייתי משוחח עם אורי על הביקורתיות שלו, הוא ודאי היה הודף את הדברים, ונאחז בדימוי העצמי שלו כאדם נעים לכל. רק ההבאה של החיכוכים השונים שלו אל תוך חדר הטיפול, אל הכאן והעכשיו, היא זאת שאפשרה לו לקבל משוב אמיתי, ולהכיר את עצמו באמת.

מנגד, אחת הביקורות המושמעות כנגד הפסיכודרמה היא שמדובר בטכניקה ישירה

ועוצמתית מדיי לעתים. בטיפול פסיכולוגי רגיל אנחנו עשויים לדבר על אבא ואמא, למשל. בדרמה־תרפיה, לעומת זאת (שהיא טכניקה שדומה לפסיכודרמה מצדדים מסוימים, ושונה מאוד מצדדים אחרים) לא נדבר על אבא ואמא ישירות, אלא ייתכן שנעשה הצגה על מלך ומלכה, מתוך הנחה שמה שיעלה בהצגה כזאת, נוגע למערכת היחסים עם אבא ואמא. ואולם בפסיכודרמה במקום להתרחק מעיסוק ישיר בתוכן, דווקא נעצים אותו - כביכול נביא את אבא ואמא פנימה אל החדר (באמצעים פסיכודרמטיים), ולא לכל אחד הדבר מתאים.

lifespirithealth.com/drama-therapy. Jodi Leib Coden

ב-1912 פגש מורנו את פרויד, וכתב על כך באוטוביוגרפיה שלו:

"...השתתפתי באחת ההרצאות של פרויד. בדיוק הוא סיים את האנליזה של חלום טלפאתי. בעת שהסטודנטים יצאו, הביט בי בתוך הקהל ושאל אותי במה אני עוסק.

השבתי לו 'ובכן, ד"ר פרויד, אני מתחיל מאיפה שאתה מפסיק. אתה פוגש את האנשים בסֶטינג המלאכותי של משרדך. אני פוגש אותם ברחוב ובבתיהם, בסביבתם הטבעית. אתה מנתח את חלומותיהם. אני נותן להם אומץ לחלום שוב. אתה עושה להם אנליזה ומפרק אותם לחלקים. אני נותן להם לשחק את התפקידים המסוכסכים של עצמם ועוזר להם לאסוף את החלקים יחדיו בחזרה'".

השימוש בפסיכודרמה נעשה כיום מתוך היעזרות רבה במשנתו של פרויד וממשיכי דרכו, ומתוך כבוד לעולם הטיפולי על כל ענפיו והתפתחויותיו. ואולם יש לה, לפסיכודרמה, בעייני, ערך ייחודי, חיוניות תוססת, שאין בשיטות טיפול אחרות, ואשר בכוחה להביא מזור ומרפא. ■

ר' יוסף רבינוביץ ז"ל
עשרים וחמש שנים לפטירתו

- שושנה הר-זהב -

ביום י"ג בכסלו תשנ"ז הלך מאיתנו חבר יקר, ר' יוסף רבינוביץ ז"ל. בן שישים ואחת היה במותו, והוא בעיצומה של פעילות ענפה ויוצרת. הותיר אחריו את הרעיה המסורה והתומכת, עטרה ע"ה, ויבלחטו"א, הבנים אלישע וחנוך והבת ציפי.

במותו אבד איש משפחה חם ואוהב בעל מסירות אינסופית למשפחתו, אשר חווה עד היום את חלל היעדרו.

יוסי, כך כונה בפי כול, הצטרף עם משפחתו לקהילה בשנת 1970, ונמנה עם הדמויות המרכזיות בה. בהיותו סמנכ"ל וחשב התאגיד "כלל" נידב מזמנו ומכישוריו המקצועיים לסיוע משמעותי לקהילה, באופנים שונים. אך לא פחותה מכך הייתה תרומתו בתחום התורני. הוא יסד את "כולל יום השישי" הפועל עד היום והנושא את שמו, והיה מוסר בו את השיעור הראשון.

ידענותו הרחבה ונועם הליכותיו משכו רבים מהקהילה וגם מחוצה לה להיות בין שומעי לקחו והוא התמיד במתן השיעור בכולל עד לשבועות האחרונים לחייו. גם בעודו מיוסר ממחלתו לא ויתר, והקפיד להכין את השיעור באותה רמה של יסודיות, של רצינות ושל מסירות כבעבר. מלבד זאת, היה בין מגידי השיעורים הקבועים בקהילה במהלך ימות השבוע וכן באירועי לימוד מיוחדים.

חברו בו למדנות מובהקת עם נשמה חסידית. את הלמדנות רכש בעיקר בשנות לימודיו בישיבת פוניבז' של ראשית שנות החמישים. לימודיו בישיבה הטביעו בו חותם עמוק אשר ליווהו כל ימיו, והפכו לתשתית מכוננת בגישתו ללימוד ובדרך לימודו. לימים יצא לו שם של תלמיד חכם מהמעלה הראשונה. בה בעת נשמתו מחוברת הייתה אל חצרות אדמו"רים וחסידים, במיוחד קשור היה בלב ונפש לחצר חסידות לעלוב בירושלים, אשר לימים היה בה לבן בית. בחרדת קודש היה עולה לשחר את פני רבותיו האדמו"רים, וראה לעצמו זכות גדולה לסייע למוסדותיהם בכל אשר יידרש. יחד עם זאת, היה איש רעים להתרועע. היה "אחד מן החבורה" ונטל חלק פעיל בהווי הקהילה. יוסי היה בחינת "סולם מוצב ארצה" וראשו בשמים. הוא היה איש עשייה, הצטיין בגישה פרקטית רציונאלית ועיסוקו היה בתחום המטריאלי - כלכלה ופיננסים.

אך בה בעת, הווייתו הייתה נטועה בעולם של קודש, ומשם שאב את כוחו. דבקותו בתורה, ביראת שמים ובאמונת חכמים היו יסוד מוסד בחייו, וכל מציאות חיי המעשה שלו הייתה מעורה בהן. אהבת התורה והצבתה כערך עליון התבטאו גם ביחסו החם והמוקיר לתלמידי חכמים. הִרבה לתמוך בלומדי תורה ובמוסדותיהם, תמיכה שהיקפיה נודעו למשפחה רק לאחר מותו.

עבודת ה' שלו הייתה מתוך חיות פנימית. הקפיד להדר במצוות, כמאמר חז"ל על הפסוק "זה א-לי ואנוהו" - "התנאה לפניו במצוות", וכדוגמה להידור מצווה נוקט המדרש: "עשה לו סוכה נאה". בסוכות האחרון לחייו - חודשיים לפני פטירתו, התאמץ להקים סוכה, בעצמו, במסירות

ר' יוסף רבינוביץ ז"ל צילום: פרטי

נפש, מתוך ייסורים...

מובא בכתבי הרב קוק זצ"ל כי חוט של חן וחסד משוך על פניו של המהדר במצוות. דומה, כי נוכחנו לראות זאת במוחש. היטיב לתאר את דמותו העיתונאי שאול שיף ברשימה שפרסם לזכרו בעיתון "הצופה":

"מעולם לא חשף חזה על היותו סמנכ"ל קונצרן הענק "כלל" וחשב החברה, שבה זכה להערכה רבה על ידענותו המקצועית ועל מידותיו התרומיות כאדם.

"הוא היה שילוב נדיר של בעל-בית, חסיד, איש חסד אמיתי, בן-תורה, תלמיד חכם בעל ידע ועמקות, עם תפישת עולם מודרנית ומתקדמת, שלא כופפה את שורשיו הנטועים עמוק במורשת ישראל."

הרב יצחק גרוסמן במכתב למשפחה שבו דואב הוא על אובדן "ידיד אמת, איש חכם ונבון שהערותיו-הארותיו היו נר לרגלינו..." מוסיף ומתאר את דמותו:

"אצילות רוחו בחיוכו המלבב יחד עם גישתו העניינית והמסורה לכל נושא נסכו לבאים בצל קורתו רוח של תקווה ועידוד, כל שיחה איתו הייתה למקור של סיפוק והנאה."

חבל על דאבדין ולא משתכחין
זוכרים אותו באהבה ובגעגועים
בניו, בתו, נכדיו ואחותו
וכל בני המשפחה. ■

צילום: איילת סקסטין

"אך העץ נושם, גדל, ומת", כתבה ליאל סימן טוב בשירה. וכך, למרבה הצער, גם השקדיה שלפנינו (בתמונה מחורף תש"פ), שהייתה נטועה ומתפתחת בגן עצי ארץ ישראל שלצד בית הכנסת, עד שהוחלט, משום מה, שיש להקים משטח מרוצף דווקא בנקודה זו בין העצים. את השקדיה העתיקו למרחק מטרים אחדים ממקומה הראשון, אך היא לא נקלטה במקומה החדש והיא התייבשה ומתה, ושרידיה נעקרו. נוכל להתנחם כולנו במשטח האבן.

ראש השנה לאילנות

חג בו אוכלים פירות יבשים,
למשל משמשים, צימוקים, ושזיפים,
הם ממש טעימים.
מהות החג, להבין את ההבדלים בינינו לבין העצים,
הטבע שונה מאיתנו, אך ישנם דברים מסוימים אשר דומים.
ככתוב בחומש דברים
"כי האדם עץ השדה" -
העץ בשלום עם כולם, בשונה מאיתנו, במלחמות האדם.
אך העץ נושם, גדל, ומת כמו הסוף של כולם.
ט"ו בשבט מעין חג הטבע,
תציינו אותו בנטיעת עצים,
באכילת פירות יבשים,
ובמסע של בני עקיבא לילדים.

ליאל סימן טוב
כיתה ו

אירועים בקהילה/

המשך מעמ' 7 »

סדרת הרצאות בתנ"ך

המרכז הקהילתי בית הכנסת "גבורת מרדכי" מזמין את הציבור הרחב לסדרת הרצאות בתנ"ך המוקדשות לזכרו המבורך של ד"ר שמחה פישר, ממייסדי בית הכנסת ומראשי החמ"ד.

הסדרה נחנכה בהרצאה מפי הרב ישראל מאיר לאו שליט"א, שהתקיימה באולם בית אהרן והועברה גם בזום, בנושא הקדשתם של נביאי ישראל. "זכינו שהרב לאו יהיה פותח הסדרה", אמר הרב וסרמן, שיזם את סדרת ההרצאות. "הקדשת הסדרה לשמחה פישר מתאימה במיוחד, שכן אהבתו לתנ"ך והעמקתו בו, היו מן המפורסמות. הוא למד ולימד תנ"ך הן במוסדות החמ"ד והן בקהילתנו".

על ההרצאות הבאות בע"ה נפרסם בנפרד. לפרטים נוספים נא הירשמו במייל hesedavraham655@gmail.com ■

עסק אוהב שבת

- הרב אברהם וסרמן -

יוזמה חדשה בהובלת הרב אברהם וסרמן והרב שלמה בצרי מקווה לקדם את נוכחות הפרהסיא היהודית ברחובותינו

סוד גלוי הוא כי הפרהסיא בערי ישראל נתונה למתקפה ליברלית. מה שהיה מקובל במשך דורות רבים, עוד מימי המנדט, והוסכם בסטטוס-קוו שבין דתיים לחילוניים עם קום המדינה - הולך ונשחק בשנים האחרונות. הציבור הדתי והמסורתי רואה בצער עמוק את שינוי אופיה היהודי של העיר, כשאחד המוקדים הוא עסקי המזון. בעלי-העסקים מצאו עצמם לפתע עומדים מול לחץ גדול ופיתוי לפתוח בשבת, ביחוד כשלידם יש מתחרים שעושים כן. לכן, באה היזמה לעודד ולחזק אותם בשמירת השבת. יחד עם ידידי הרב שלמה בצרי, רבו של בית הכנסת "בית-יוסף", חולקו תעודות לעסקים שומרי שבת, שיש להם תעודת כשרות של הרבנות, הן במרכז העיר והן במתחם כורזין. קשה לתאר עד כמה

גדולה הייתה ההתרגשות של בעלי העסקים בקבלת התעודה. לאור פניות רבות, נחלק תעודות נוספות בזמן הקרוב בעז"ה ונפרסם את רשימת העסקים אוהבי השבת במלואה.

מכאן אנו מזמינים את כל מי שהנושא קרוב ללבו, לסייע לקידום נוכחות הפרהסיא היהודית ברחובותינו. ■

שהשמחה במעונם זר ברכות למזל טוב

ברכות להולדת נכדים/ות ● למשפחות ויס, סקסטין ואלישיב להולדת הנינה-נכדה-בת ● לד"ר יהודית קרול להולדת הנכדה ● ללאה עזרא להולדת הנכדה ● למשפ' שוורץ להולדת הנכד ● למשפ' עובד להולדת הנכד ברכות לנישואין ● למשפ' סבן לנישואי הבן יהודה ● למשפ' גולדשטיין לנישואי הבן עידן ● למשפ' תשובה לנישואי הבת נועה ● למשפ' ונדרולדה לנישואי הנכד ברכות לבר/בת המצווה ● למשפ' שוורץ לבר מצווה של הנכד ברכות להולדת ילדים ● למשפ' שטיינמץ להולדת הבן

תנחומים

● ליפה אולמר על פטירת אחיה ● למרים שוירמן ולעודד שוירמן על פטירת הבעל והאב

קהילת גבורת מרדכי
כואבת את פטירת חבריה
חיים אהרון סינגר
משולם שוירמן
ומשתתפת בצער המשפחות